Hi□m lòng cha m□ nào không th□□ng con, chi□u chu□ng con nh□ b□n năng. Đ□ gi□ thái đ□ nghiêm kh□c u□n n□n con l□i đòi h□i cha m□ ph□i c□ g□ng v□□t qua chính mình. Câu ng□n ng□ "Th□□ng cho roi cho v□t, ghét cho ng□t cho bùi" nh□ là m□t ph□□ng châm giáo d□c đ□ cao tính ch□t nghiêm kh□c đ□ u□n n□n con cái trong văn hoá Vi□t.

La m□ng khi d□y con - b□o hành núp bóng yêu th□□ng

Vi□c con cái b□ cha m□ la m□ng nh□ nhàng hay n□ng n□, th□m chí dùng roi v□t d□□ng nh□ không có gì trái v□i thu□n phong m□ t□c. Đ□u xóm □n ào bà n□ ch□i con nh□ hát hay vì "nó ngu", "nó l□□i", "nó láo", "nó h□u đ□u"… Đi□p khúc xoe xóe v□i c□ m□ t□ ng□ r□a s□ khi□n hình □nh m□ hi□n b□ng thành cay nghi□t nh□ m□ Cám, chân dung nhân cách con thì nát bét. Cu□i xóm dù inh tai nh□c óc nh□ng chép mi□ng: *con h□ h□ d□y, c□c ch□ng đã ch□ ai mu□n th□ làm gì.*Thông c□m và nghĩ t□i phiên mình cũng khó tránh khi g□p chuy□n con cái c□n rèn giũa.

Lũ tr□ t□ bé xíu t□i ch□a h□t v□ thành niên thì rõ là l□m đi□u trái m□t cha m□. Ngó đâu cũng th□y nh□ng th□ "ch□a nên ng□□i", t□ n□p ăn n□p ch□i, h□c hành hay chia s□ u□n n□n tâm lý t□ nh□ lúc con v□□t qua nh□ng b□□c ngo□t l□a tu□i v□i nh□ng đo□n kh□ng ho□ng r□t t□ nhiên khi□n hành vi c□a chúng trái khoáy so v□i k□ v□ng.

Chính s□ xót xa, nóng ru□t cho t□□ng lai c□a con l□i là nguyên nhân hàng đ□u khi□n b□c ph□ huynh tr□ nên thi□u ki□m ch□ khi con ch□a đ□□c nh□ mong mu□n. Công cu□c u□n n□n tr□ thành chi□n tranh. Ph□ huynh la m□ng □m □m, đ□a con – "t□i đ□" ho□c ph□n □ng □n ào không kém ho□c dúm dó ch□u tr□n. H□ l□y v□ tinh th□n và th□ xác c□a các bên tham chi□n là không th□ l□□ng h□t ngay lúc đó và lâu dài.

Sau m□i cu□c la m□ng con, cha m□ ph□ m□t vì n□i âu lo càng nh□ vô v□ng thêm vì l□i truy□n đ□t

□n ào □y nào giúp tr□ d□ hi□u cha m□ mong m□i đi□u gì cho chúng và chúng ph□i làm gì đâu. M□t còn vì nhân cách ng□□i làm cha m□ t□n th□□ng b□i nghĩ l□i vi□c mình tuôn ra c□ tràng nh□ng l□i l□ chát chúa trong tr□ng thái thi□u ki□m soát.

Ph□n đ□a con ch□u c□n th□nh n□ m□i lúc m□t m□t t□ tin vào kh□ năng có th□ th□c hi□n nh□ng công vi□c thi□t thân, nói gì đ□n sáng t□o. Nó d□n tr□ nên tr□ l□, m□i l□i răn d□y □n ào c□a cha m□ chu□i đi đâu ch□ ch□ h□ l□t tai n□a t□. Th□m chí r□t nhi□u hoàn c□nh th□□ng tâm đã x□y ra: đ□a con b□ m□ng oan, □c ch□ d□n t□i tâm th□n, t□ sát.

M□ng con khi d□y d□ - hành vi b□o l□c gia đình?

Theo Lu□t Phòng, ch□ng b□o l□c gia đình, vi□c m□ng con trong quá trình d□y d□ s□ b□ coi là hành vi b□o l□c gia đình n□u nh□ hành vi đó có tính ch□t c□ tình lăng m□ ho□c c□ ý xúc ph□m danh d□, nhân ph□m c□a con.

Lòng t□ tr□ng hay s□ t□ t□o ra hình □nh c□a m□t con ng□□i, đ□u căn c□ vào nh□n th□c c□a ng□□i đó v□ chính b□n thân h□. Tr□ em th□□ng d□a vào nh□ng ý ki□n và hành vi □ng x□ c□a nh□ng ng□□i khác đ□i v□i chúng đ□ làm n□n t□ng xây d□ng lòng t□ tr□ng. Đ□a con hàng ngày b□ m□ m□ng ch□i là ngu, vô tích s□ s□ nghĩ mình đúng là nh□ v□y.

Đ□a tr□ có thái đ□ và tình c□m tích c□c đ□i v□i các hành vi c□a cha m□ và nh□ng thành viên khác trong xã h□i s□ nuôi d□□ng tình yêu th□□ng, quan tâm đ□n ng□□i khác, có lòng t□ tr□ng cao. N□u tr□ th□□ng xuyên b□ ch□ trích, phê bình, b□ qu□ trách r□ng ch□ng bao gi□ làm đ□□c vi□c gì đúng c□, ho□c b□ xem th□□ng thì s□ luôn lo s□, m□c c□m, th□t thoát lòng t□ tr□ng. L□i nh□c m□ chua cay c□a cha m□ có s□c m□nh phá hu□ nhân cách kh□ng khi□p h□n c□ đòn roi.

Ngoài nguyên nhân núp bóng yêu th□□ng k□ trên, m□t m□i sau m□t ngày làm vi□c, lo toan căng th□ng trong cu□c s□ng th□□ng nh□t c□a cha m□ cũng có th□ trút vô c□ xu□ng đ□u con. Khi m□ng oan con cái, khái ni□m xin l□i d□□ng nh□ không bao gi□ t□n t□i v□i các ông b□, bà m□. Nhi□u khi con cũng có l□i nh□ng th□□ng b□ m□ng nhi□u h□n các l□i m□c ph□i.

Vi□c ph□ huynh la m□ng con cái nh□ m□t thói quen ph□n giáo d□c t□o nên khuôn m□u hành vi

mà nh□ng th□ h□ ti□p n□i r□t có th□ l□p l□i. M□i ng□□i t□ng b□ cha m□ la m□ng đ□u vô th□c mang trong ký □c c□a mình "m□t b□ s□u t□p" nh□ng l□i m□ng m□. Khi h□ sa vào hoàn c□nh t□□ng t□ cha m□ tr□□c đây, nh□ng l□i đó tuôn ra t□ nhiên.

Tránh la m□ng - ngh□ thu□t ki□m soát tình hu□ng giáo d□c gia đình

Yêu con thôi ch□a đ□. Đ□ giáo d□c con, cha m□ c□n có k□ năng, ph□□ng pháp giáo d□c nhân b□n. M□t trong nh□ng k□ năng đó là bi□t làm ch□ c□n gi□n d□ c□a mình, tránh nh□ng l□i lăng m□ xúc ph□m đ□n lòng t□ ái c□a tr□ em. Ngay c□ khi vi□c phê bình, góp ý v□i con là không tránh kh□i ph□ huynh cũng có th□ bi□n đi□u đó thành m□t "ho□t đ□ng ngh□ thu□t".

Ph□ huynh hi□u đúng kh□ năng c□a l□a tu□i con và m□c đ□ năng l□c c□a con s□ tránh đ□□c k□ v□ng quá đáng gây áp l□c cho c□ cha m□ và con. Th□t ra con cái chú ý đ□n l□i d□y d□ c□a cha m□ nhi□u h□n là h□ t□□ng. Đa s□ thanh thi□u niên đ□ng ý v□i cha m□ v□ các v□n đ□ c□ b□n nh□ giá tr□ c□a s□ chân th□t hay t□m quan tr□ng c□a giáo d□c nên ng□□i.

Khi la m□ng, cha m□ th□□ng mong con cái s□a đ□i ngay đ□ đ□t k□t qu□ t□c thì, nên b□ "ph□n pháo" ho□c tr□ không ch□u nghe l□i s□ khi□n h□ m□t bình tĩnh. T□t nh□t c□ đ□ cho tr□ nói, s□ bi□t nên khuyên nh□ con đi□u gì. N□u con b□□ng, thay vì áp đ□t m□t chi□u, th□ cùng con gi□i quy□t khó khăn, đ□c bi□t là nh□ng đ□a con □ tu□i thành niên. B□c cha m□ sáng su□t s□ nén lòng b□ qua l□i không l□n ho□c t□m th□i nh□: đ□u tóc, qu□n áo, b□n bè, th□m chí m□t s□ cách ăn nói..., ch□ th□t s□ lo l□ng n□u con có bi□u hi□u c□a m□t khuynh h□□ng khó ch□p nh□n nh□ mu□n b□ h□c hay quá h□n hào.

Khi có l□i con c□n m□t c□ h□i giãi bày. Bi□t nguyên nhân đích th□c, qu□n lý đ□□c m□c đ□ tr□m tr□ng, nguy c□ bùng phát gi□n d□ c□a cha m□ s□ gi□m b□t.

Cũng r□t c□n tránh l□i nh□n xét ki□u "ch□p mũ". Cha m□ nh□n xét, nh□c nh□ v□ khuy□t đi□m nh□ng không buông nh□ng l□i nh□n xét ám ch□, xúc ph□m, là s□ to□t m□i c□ g□ng c□a tr□.

Cha m□ cũng có nhu c□u x□ □c ch□. Lúc đó ngh□ thu□t là phê phán b□ng cách di□n t□ c□m xúc. Dù gi□n d□ th□ nào cũng không đ□□c xúc ph□m nhân cách hay tính tình c□a con. Thay vì nhi□c

con là “ngu đ□n”, “h□ h□ng”, “vô tích s□”, cha m□ nói lên c□m xúc c□a mình: “Con thi tr□□t m□ bu□n quá”. Th□ hi□n c□m xúc kh□i g□i và d□n d□t con t□t h□n là l□i đao to búa l□n.

Đ□ng ti□c l□i xin l□i. Sau khi m□ng con quá đáng, ng□□i b□ nói: “Ban nãy b□ gi□n quá, nên h□i quá l□i, con đ□ng trách b□ nhé”. Ng□□i m□ cũng có th□ b□o: “Ch□c con ghét m□ l□m vì m□ m□ng con ph□i không”. Ch□ c□n th□, tr□ em đ□ v□ tha đ□ không bùng phát ph□n □ng tiêu c□c.

Cha m□ có th□ h□i t□□ng l□i tu□i th□ c□a mình, s□ nh□ l□i c□m giác đã ph□i h□ng ch□u và lòng th□□ng con giúp tránh đi la m□ng.

Không d□ đ□t đ□□c s□ cân b□ng tâm lý □y □ nh□ng b□c cha m□ yêu con, lo cho con cháy lòng nh□ng có th□ xem là t□p m□t phép thi□n đ□□c ch□? Xem con là m□t m□c tiêu đ□ hành thi□n, tĩnh đ□ hi□u tr□□c khi b□c b□i.

Đi□u quan tr□ng là đ□ tr□ đ□□c c□m th□y chúng là ng□□i đ□□c yêu quý và luôn đ□□c đánh giá t□t trong m□t cha m□. Dù có khi□m khuy□t, nh□ng con v□n có th□ làm đ□□c nh□ng đi□u tuy□t v□i vì là đ□a con đ□c bi□t mà cha m□ tin t□□ng nh□t. S□ công b□ng □y là kh□i ngu□n cho con hình thành ý th□c s□a l□i m□t cách t□ giác./.

ThS. Đinh Th□ Ph□□ng Th□o